

deur.

mbt der ge-

de Gerefor-

ing in het

ven, dat de

gische Zen-

zouden zijn

ten in fla-

ekking heb-

enige ervan

esendigd.

n, men han-

enog trok-

hoop bleef

isma vrijwel

zonderingen

verdwijende

er, maar be-

hoe langer

gering.

niertit werd

zouden b.v.

onze kansels

nooit voor-

toch

ie had geen

en onze ker-

tenland, die

lwerkelijk op

te belijdenis

ine Gerefor-

zondingskerk

erd.

besef door,

schade aan

erkenen, dat

ikt, een voor

de kerk van Brussel „attesten voor personen, woonachtig in de provincie Luxemburg, Namen, Henegouwen, Brabant, West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen ten Westen van de lijn Hulst—St. Nicolaas—Puers te zenden naar de kerk van Brussel”.

Men kan het voorstel van Deputaten alzo niet hiernee rechtvaardigen, dat er slechts op drie plaatsen Gereformeerde Kerken zijn.

Waar dan nog bij komt, dat er buiten deze drie plaatsen niet zoo veel Gereformeerde elementen in de Zondingskerk zijn. Waarschijnlijk een paar te Oostende, dat tot het kerkelijk territorium van Brussel behoort. De kleine Gereformeerde kring te Mechelen leeft bij de Gereformeerde Kerk van Antwerpen in.

Men stelle zich nu eens voor, dat onze kerken de Gereformeerde kringen in de Zondingskerk geestelijk en financieel gingen steunen.

Dan zouden zij daardoor in feite onze eigen kerken in België tegenwerken.

Want deze vermanen gedurig Gereformeerden uit de andere kerken: gij hoort daar niet, gij hoort bij ons. Waarom laat gij ons alleen strijden?

En de anderen zouden kunnen antwoorden: hooren wij bij u? En uw Synode heeft besloten ons van alle kanten te steunen? Hoe rijmt gij dat?

Het zou precies hetzelfde zijn, als wanneer de Synode opdracht gaf Gereformeerde kringen in de Ned. Herv. of ook de Gereformeerde gemeenten alle mogelijke geestelijke en financieele hulp te verleenen.

Wat zouden de plaatselijke kerken daarvan zeggen?

Zou dit geen miskenning zijn van de actie van '34 en '86?

Welnu, evenzeer zou het miskenning wezen van de Doleantie in België.

En als men toch geld voor België zou willen afzonderen, waarom dit niet liever gevoegd bij den steun, welke onze kerken in België reeds ontvangen en welke waarlijk niet te hoog is?

Ik schrijf dit natuurlijk niet om Deputaten ook maar eenigszins een verwijt te maken.

Zij stonden inderdaad voor een hoogst moeilijke aangelegenheid. Men moet eigenlijk zelf in België gedurende niet al te korten tijd gewoond hebben, om van de historie en de toestanden geheel op de hoogte te zijn.

Neen, ik schreef dit uitsluitend om het standpunt der Synode te verklaren.

Zij toch bepaalde, dat bij verbreking van de korrespondentie Deputaten aan Gereformeerde kringen en personen te schrijven „dat zij geroepen zijn zich bij een der Gereformeerde Kerken in België te voegen en waar zoodanige kerk nog niet tot openbaring is gekomen, die met behulp van één der kerken tot openbaring te brengen”. Ook zullen dan onze Gereformeerde Kerken worden opgewekt om met die kringen en personen contact te zoeken.

Tegen het einde van 1929 hooren we hier dus meer van.

Hiernee is dan een kwestie van jaren opgelost. Oude banden verbreken heeft steeds iets weemoedigs.

Maar waar het gaat om de eer van Christus in Zijn Kerken, mag ook voor het pijnlijke niet teruggedeinsd.

Toen ik ongeveer een maand geleden weer eens te Antwerpen te midden van de broeders verkeerde, sprak men zijn warme blijdschap uit over deze doortastende daad der Synode.

De scheeve positie, waarin onze kerken door de korrespondentie met de Belgische Zondingskerk verkeerde, zag men daarin recht gezet.

En men was dankbaar, dat het gevaar om kringen en personen in de Zondingskerk te steunen, was afgewend.

Een tweede punt, dat wel een kortere, maar toch eenige discussie uitlokte, liep over het verzoek van de „Freie Evangelische Gemeinde” te Görlitz om met onze kerken in korrespondentie te treden.

Destijds was door de classis Bentheim de korrespondentie met deze kleine kerk afgebroken.

Reden daartoe was een afwijking van de leer omtrent de zedewet en speciaal omtrent de Zondagsopvatting, zoo bleek ter Synode.

Hierbij ging het niet volgens de broeders te Bentheim om een ruimere of strengere Zondagsviering, maar om het karakter van het vierde gebod in verband met de andere geboden.

Heeft het vierde gebod blijvende beteekenis voor alle eeuwen of behoort de zedewet tot de ceremoniën, welke door Christus' komst zijn opgeheven.

Zietdaar de kern van de kwestie.

Het gold hier alzo de tegenstelling: Luthersche of Gereformeerde op dit punt.

Of de gemeente Görlitz thans haar vroegere opvatting geheel had laten varen en thans de Gereformeerde waren toegedaan, konden de kerken uit Bentheim en Oost-Friesland niet verzekeren. Wel hadden zij den indruk, dat deze afwijking niet meer zoo op den voorgrond stond. En voor den persoon van Ds Graefe, predikant van Görlitz, koesterden zij bijzondere genegenheid.

Deputaten hadden ook met Ds Graefe gekonfo-

reerd en oordeelden niet dan gunstig over hem.

De Synode wilde daarop niets afdingen.

Terecht overwoog zij echter, dat de korrespondentie niet werd aangegaan met een predikant, maar met een kerk of met kerken.

Als een predikant naar elders vertrekt, emeritus wordt of overlijdt, dan blijft de korrespondentie voortbestaan.

Daarom achtte zij het noodig, dat bij de Vrije Evangelische Gemeente te Görlitz zelf een onderzoek werd ingesteld naar haar belijdenis en het handhaven dier belijdenis.

Deze zaak ging de Synode zeer ter harte.

Dit blijkt wel uit haar besluit „afgevaardigde(n) te zenden naar de Freie Evangelische Gemeinde te Görlitz en zoo mogelijk ook naar die van Breslau om naar den kerkelijken toestand aldaar een grondig onderzoek in te stellen, zoo noodig tot verdere reformatie op te wekken, daarbij in dat geval krachtig hulp te verleenen en op de eerstvolgende Generale Synode van de bevindingen van deze(n) afgevaardigde(n) rapport uit te brengen en advies te geven over het verzoek van de Freie Evangelische Gemeinde te Görlitz om met onze kerken in korrespondentie te treden”.

Na is Görlitz niet naast de deur.

Maar allicht kunnen Deputaten deze plaats aandoen op een van hun andere reizen.

Men vrage niet of onze kerken er zooveel belang bij hebben met zulk een kleine gemeente korrespondentie te onderhouden.

Klein of groot mag hier geen onderscheid maken.

Het is zeer goed mogelijk, dat Görlitz meer de hulp van onze kerken behoeft dan onze kerken die van Görlitz.

Doch dan behoort het ons een eers te zijn een overblijfsel te sterken, dat anders wellicht sterven zou.

Bovendien mag men het kleine niet verachten.

Het kon blijken een kern te zijn, dat in het groote Duitschland voor de Gereformeerde belijdenis bijzondere waarde heeft.

Het Gereformeerde element is nog bijster zwak.

Dankbaar zijn wij voor wat de Heere ons geschonken heeft in de kerken van Bentheim en Oost-Friesland, van Westfalen en Rijn-Pruisen.

Tot vóór kort hadden wij ook nog veel hoop gevestigd op den „Gereformeerden Bond”.

Zorg vervult evenwel ons hart, nu het Barthianisme daarin zulk een sterken invloed krijgt, zelfs op mannen, in wie wij zagen de kloekke dragers van de echt Gereformeerde gedachte.

Nog laten we alle hoop niet varen.

Misschien komt er bezinning.

Nu van alle kanten de kritiek tegen Barth loebreekt, zullen mogelijk ook in den Gereformeerden Bond de oogen voor Barths eenzijdigheden en afwijkingen opengaan.

Wij wenschen dat van heeler harte.

Doch zekerheid hebben we hieromtrent niet.

Wanneer nu echter in een paar kleine kerken het licht van de zuivere Gereformeerde waarheid schijnt en wij iets zouden vermogen om de actie, welke er van die gemeenten uitgaat, te verhoogen, zou dit zegenrijke gevolgen kunnen hebben.

Hieraan houden we vast: het Calvinisme is reeds internationaal en behoort het nog meer te worden.

Daarom was het ook zulk een kostelijk besluit van de Synode om haar Deputaten op te dragen zoo mogelijk een propagandageschrijftje op te stellen of te doen opstellen.

Daarin zal een kort overzicht worden geboden van de geschiedenis, de belijdenis, de kerkinrichting, den zendingsarbeid, het werk der barmhertigheid en de statistiek onzer kerken.

Dit zal dan vertaald worden in het Engelsch, Duitsch, Fransch en Hongaarsch.

En zoo zal het dan in het buitenland worden verspreid.

Natuurlijk is eerste eisch, dat het bezield worde geschreven.

Aan een kroniekmatig verslag en aan enkel dorre cijfers heeft men in het buitenland niets.

Neen, dit kleine geschrift zal het karakter van een getuigenis moeten dragen.

Het heeft de waarheid, de kracht en de schoonheid van de Gereformeerde belijdenis te doen schitteren.

Het heeft de schatten te ontsluiten, welke het Calvinistisch Christendom boven alle ander Christendom bezit, maar voor velen nog verborgen zijn.

Het heeft de begeerte op te wekken om er meer van te leeren kennen.

Het moet onder den zegen des Heeren drijven tot reformatie.

Dit moet de grondtoon zijn: wij hebben het meerdere licht van God ontvangen en nu willen wij gaarne er zooveel, als maar mogelijk is in doen deelen.

Uit dit boekje moet spreken het heilige besef van wereldroeping, welke onze kerken hebben.

Totnogtoe gaf men in het buitenland wel voorlichting op verzaderingen. Daar kreeg men gewoonlijk een spreekwoord van twintig, soms zelfs van tien minuten. Het spreekt vanzelf, dat daarin ongeveer niets gezegd kan worden. En men behoeft niet te vragen, hoe weinig er van dit weinigje in het geheugen bleef hangen.

Ook zijn er vroeger wel eens enkele artikelen in buitenlandse tijdschriften geschreven. Doch een tijdschriftartikel heeft altijd slechts betrekkelijke waarde. Meestal worden de tijdschriften in portefeuille gelezen. En ook, indien men erop geabonneerd is, komt men er niet licht toe oude jaargangen weer op te slaan. Alleen een snuffelaar neemt er soms nog notitie van.

Doch een afzonderlijk boekje kan in deze betrekkelijk werk verrichten.

Vooraf waar het in de bedoeling van de Synode ligt het ook voor partikulieren, die in het buitenland relaties hebben of zich daarheen begeven tegen den kostenden prijs beschikbaar te stellen. Verschijne het spoedig.

Nog een ander middel nam de Synode te baat om het contact met de buitenlandse Kerken te steygen.

Als steeds werd ook nu aan Deputaten opgedragen zich op de hoogte te blijven stellen van wat er in de buitenlandse Kerken, waarmee wij in korrespondentie staan, voorvalt.

Deputaten kweten zich totnogtoe hiervan door afvaardiging naar Synodes van buitenlandse Kerken en het zich abonneeren op buitenlandse kerkelijke periodieken.

Van de reizen werd verslag uitgebracht. Maar van verdere oriëntering niet.

Nu bepaalde de Synode echter, dat zij niet alleen zichzelf op de hoogte zouden houden, maar dat zij over drie jaar ook de Synode op de hoogte zouden brengen.

En dat niet maar van bepaalde toestanden in enkele, maar in alle kerken, waarmee wij korrespondentie voeren.

Als bijzondere punten noemde de Synode:

de brandende kwesties, welke er in die kerken zijn;

het handhaven der belijdenis;

het zendingswerk;

de jeugdactie.

Natuurlijk zal daarvoor, behalve kennisneming van wat in de desbetreffende bladen verschijnt, ook wel speciale korrespondentie met die verschillende kerken noodzakelijk zijn.

De arbeid der Deputaten wordt hierdoor zonder twijfel verzaamd.

Doch zoo alleen kan de korrespondentie tot haar recht komen.

Een soms vluchtig bezoek aan elkanders Synodes is niet genoeg.

Er moet een meer blijvend contact ontstaan.

Zoo kunnen wij van buitenlandse kerken leeren en buitenlandse kerken van ons.

Zoo kan een Gereformeerde oecumenische Synode worden voorbereid.

Zoo is eerst waarlijk samenleven mogelijk.

Van groot gewicht in deze is ook, dat de Synode besloot om geen wijzigingen of aanvullingen in belijdenisschriften, liturgische gebeden en formulieren zullen worden aangebracht, zonder de buitenlandse kerken, waarmee wij in korrespondentie staan en die dezelfde formulieren gebruiken, te hebben geraadpleegd.

Alsook, dat over voorstellen, welke bij onze Synodes worden ingediend en ook voor onze buitenlandse kerken van belang zijn — wij noemen hier de kwesties van de echtscheiding, van het vrouwenkiesrecht, van de krankencommunie — geen beslissing zal worden genomen zonder dat vóór deze kerken zijn geraadpleegd.

Vanzelf zal het eerst wat moeite kosten om hier den wagen in het goede spoor te rijden.

Omdat de totnogtoe gevoerde korrespondentie zoo weinig intens was, vlotte het nog niet erg. Zoo b.v. bij de vragen, welke tot de buitenlandse kerken gericht zijn inzake de uitbreiding der belijdenis.

Maar loopt het eenmaal, dan krijgt de korrespondentie verhoogde beteekenis.

Met het indienen der rapporten behoort hiernee natuurlijk te worden gerekend.

De buitenlandse kerken kunnen niet anders dan door haar Synodes antwoorden.

En die worden op verschillende tijdstippen gehouden.

Daarom moest het onder ons regel worden om de rapporten niet op het uiterste van den gestelden termijn, nog minder na den gestelden termijn, maar zoo lang mogelijk daarvóór gereed te hebben.

Dan wordt het haperen van het zeer ingewikkelde raderwerk dezer korrespondentie tot een minimum gereduceerd.

Gaat daarbij de stoot van ons uit, dan mag van de zijde der buitenlandse kerken gerekend worden op wederkerigheid.

Eerste eisch is, dat wij energiek aanpakken.

Om nu van andere punten, welke aan de orde kwamen te zwijgen, niet omdat ze onbelangrijk zijn, maar omdat het niet aangaat alles toe te lichten, spreken we nog even over de financiën.